

Sverigedemokraternas radikala högerpopulistiska tendenser

En kvalitativ innehållsanalys av SD:s principprogram

Maja Eskebaek
Rasmus Nordin

Abstract

Den senaste tiden har vi sett ett stort uppsving för radikala högerpopulistiska partier i Europa - bl.a. I Frankrike och Österrike. I Sverige ser vi Sverigedemokraterna växa i antal och inflytande och de har sedan valet 2014 haft en vågmästarroll i den svenska riksdagen. I denna uppsats ämnar vi att undersöka huruvida vi kan tala om Sverigedemokraterna som ett radikalt högerpopulistiskt parti. Syftet med vår uppsats är att precisera och fördjupa förståelsen för Sverigedemokraternas ideologiska kärna genom att jämföra dem med Cas Muddes conceptualisering av radikala högerpopulistiska partier. Genom att bygga upp idealtyper av de fyra huvudsakliga karaktärsdragen för RHP-partierna: nativism, authoritarianism, populism och högerradikalism söker vi att på ett ideologiskt plan förstå Sverigedemokraternas ideologiska kärna i den radikala högerpopulistiska kontexten. Genom en kvalitativ innehållsanalys med idealtyp som analysverktyg undersöker vi Sverigedemokraternas principprogram från 2011. Vi utgår från principprogrammet då detta utgör officiell partilitteratur som ska reflektera den politik som Sverigedemokraterna ämnar att föra.

Nyckelord: populism, nativism, högerradikalism, authoritarianism, Mudde
*Antal ord:*9564

Innehållsförteckning

1	Syfte och frågeställning	1
1.1	Problemformulering	1
1.2	Syfte	2
1.3	Frågeställning	3
1.4	Avgränsning	3
1.5	Studiens upplägg	4
2	Metod	5
2.1	Kvalitativ innehållsanalys	5
2.2	Idealtyper	6
2.3	Material	7
3	Teori	8
3.1	Tidigare Forskning	8
3.2	Cas Muddes konceptualisering	9
3.2.1	Nationalism och Nativism	10
3.2.2	Authoritarianism	12
3.2.3	Populism	13
3.2.4	Högerradikalism	13
3.3	Idealtyper av radikal högerpopulism	15
3.3.1	Nativism	15
3.3.2	Authoritarianism	15
3.3.3	Populism	16
3.3.4	Högerradikal	16
4	Analys	17
4.1.1	Nativism	17
4.1.2	Authoritarianism	22
4.1.3	Populism	25
4.1.4	Högerradikal	28
5	Diskussion	33
5.1	Slutsats	35
5.2	Kritisk reflexion	36
6	Referenser	38
6.1	Elektroniska källor	38

6.2	Litterära källor.....	39
-----	-----------------------	----

1 Syfte och frågeställning

1.1 Problemformulering

“Alla populistiska radikala högerpartier är nationalistiska, men alla nationalistiska är inte populistiska” (Mudde, 2007:29).

Så beskriver Cas Mudde (2007) relationen mellan nationalistiska och radikala högerpopulistiska partier. Sverigedemokraterna beskriver sig själva som ett *socialkonservativt nationalistiskt parti* i deras senaste principprogram från 2011. Vi ska mot bakgrund av deras nationalistiska rötter se hur de förhåller sig med Cas Muddes konceptualisering av vad som kännetecknar ett *radikalt högerpopulistiskt parti* undersöka och se ifall vi kan precisera och fördjupa förståelsen mellan Sverigedemokraterna och radikala högerpopulistiska partier.

Sverigedemokraternas förhållande till populism tar sig väldigt många uttryck i media. Vi kan i Dagens Nyheter se hur journalisten Erik Helmerson i en ledare den 15/5-15 under rubriken *Samma Populism Som Här* beskriver- och jämför Sverigedemokraterna med Le Pens Front National och där han argumenterar för att Sverigedemokraterna i allra högsta grad är ett populistiskt parti (DN.se, 2016). Vi har även sett andra tendenser från Sverigedemokraterna som får oss att ifrågasätta partiets förhållande med högerpopulism; vi har sett dem sträcka ut handen till- och söka samarbete med högerpopulistiska partier i Europa (svt.se, 2016) och hur de bjuder in högerpopulistiska partitoppar när det vankas fest på Grand Hotel i Stockholm (Expressen.se, 2016). Mattias Karlsson, en av Sverigedemokraternas partitoppar, uttalade sig på ett riksrådsmöte såhär: “Vi kallas för rasister och nazister men i Danmark är vår politik regeringspolitik” (hannes.delling@svd.se, 2016). Vi menar att detta verkligen aktualiserar en undersökning av Sverigedemokraternas ideologiska kärna och deras förhållande till högerpopulism; inte minst då Mattias Karlsson själv drar jämförelser mellan

Sverigedemokraternas och Danmarks Dansk Folkepartis politik - ett radikalt högerpopulistiskt parti, som verkligen cementerat sin roll som en politisk maktfaktor att räkna med (Jungar & Jupskås, 2014).

Högerpopulismen breddar ut sig runt om i Europa och har på sina håll cementerat sin plats som politiska spelare att räkna med. Vi menar att ovanstående aktualiserar, ger vår frågeställning relevans och att frågan *''Kan man tala om Sverigedemokraterna som ett radikalt högerpopulistiskt parti?''* är en väldigt relevant fråga. Vi menar att det ur en normativ synvinkel är värdefullt att bättre förstå ett parti, vars frammarsch i det svenska politiska klimatet verkligen är aktuellt. Genom att arbeta med Cas Muddes konceptualisering av RHP-partier och sedan se hur Sverigedemokraterna - genom en kvalitativ innehållsanalys - förhåller sig med denna konceptualisering, söker vi att precisera och fördjupa förståelsen för Sverigedemokraternas ideologiska position.

1.2 Syfte

Syftet med vår studie är precisera och fördjupa förståelsen mellan Sverigedemokraterna och radikala högerpopulistiska partier. Vi vill undersöka om vi på ideologisk grund kan klassificera Sverigedemokraterna som ett högerpopulistiskt parti. Vi gör detta genom att använda oss av Cas Muddes (2007) konceptualisering av radikala högerpopulistiska partier som han presenterar i sin bok *Populist Radical Right Parties: In Europe*. Muddes konceptualisering är bra av flera anledningar; dels kan vi placera in Sverigedemokraterna i en kontext som tar upp fyra grundläggande element för väldigt många etablerade oppositionspartier i Europa – *nativism, auktorianism, populism och högerradikalism*, fyra drag som är av vikt för att förstå ifall vi kan tala om Sverigedemokraterna som inte enbart ett nationalistiskt parti. Detta öppnar upp möjligheterna för oss att förstå Sverigedemokraterna som en del av en större europeiska partifamilj – RHP-familjen. Anledningen till varför vi är intresserade att klassificera Sverigedemokraterna på basis av ideologi är för att vi vill öka förståelsen för den ideologiska grund som partiet har som utgångspunkt för den

politik de önskar driva. Sverigedemokraterna har sedan sitt inträde i den svenska riksdagen 2010 ofta haft en avgörande roll vid omröstningar i form av vågmästare (Statistiska Centralbyrån, 2016) – detta aktualiserar vår frågeställning kring hur man ska benämna och tolka dem. Att reda ut deras förhållande med radikal högerpopulism och undersöka deras ideologiska kärna kan hjälpa oss att förstå Sverigedemokraternas politiska agenda.

1.3 Frågeställning

- *Kan man tala om Sverigedemokraterna som ett radikalt högerpopulistiskt parti?*

1.4 Avgränsning

Vi kommer i denna uppsats att avgränsa oss till att se populism som en ideologi. Med tanke på vår frågeställning, där vi också är intresserad av en större ideologisk kontext har vi valt Cas Muddes ramverk som har en styrka av att lyckas sätta populismen i en ideologisk kontext där populismen aldrig existerar i “ren” form (Mofitt, 2016:18). God validitet uppstår när man mäter det som man säger sig mäta och vi ämnar att använda Cas Muddes konceptualisering då det gör det möjligt för oss att studera Sverigedemokraternas ideologiska kärna i en kontext som tar upp såväl populism som auktorianism, nativism och högerradikalism (Esaiasson m.fl., 2012:57). Det blir svårt att utifrån dessa idealtyper dra slutsatser för “hela” Sverigedemokraternas ideologiska grund då den förmodligen innehåller fler aspekter än vad endast fyra idealtyper lyckas fånga in, däremot är det i den här studien en ideologisk grund som delas av den radikala högerpopulistiska familjen som vi är intresserad av att undersöka hos Sverigedemokraternas (Bergström & Boréus, 2012:167).

Vi har valt att fokusera på Sverigedemokraternas Principprogram från 2011. Detta gör vi då det är de senaste partidokumentet som kommit och som reflekterar den politik som Sverigedemokraterna ämnar att föra. Begränsningen till Sverigedemokraterna gör vi på grundval av deras ökade inflytande i den Svenska riksdagen sedan valet 2014, vi upplever att det råder en oenighet kring hur vi ska benämna Sverigedemokraterna och söker genom att placera in dem i Cas Muddes konceptualisering av RHP-partier precisera och bredda förståelsen för Sverigedemokraternas ideologiska kärna.

1.5 Studiens upplägg

Vi kommer i den här studien inleda med att redogöra för Cas Muddes konceptualisering av radikala högerpopulistiska partier, en konceptualisering som han utvecklar i sin bok *Populist Radical Right Parties: In Europe (2007)*. Vi kommer sedan utifrån vad som Cas Mudde menar kännetecknar ett radikalt högerpopulistiskt parti skapa idealtyper av dessa som vi sedan kommer att använda för att analysera och klassificera innehållet i Sverigedemokraternas principprogram.

2 Metod

2.1 Kvalitativ innehållsanalys

Vi har valt att göra en kvalitativ innehållsanalys av Sverigedemokraternas principprogram för att se hur Sverigedemokraterna förhåller sig till Muddes konceptualisering av radikala högerpopulistiska partier och för att söka svar till vår fråga: ”Kan man tala om Sverigedemokraterna som ett radikalt högerpopulistiskt parti?”. Den kvalitativa innehållsanalysen öppnar upp möjligheterna för oss att på ett systematiskt sätt analysera och klassificera innehållet i Sverigedemokraternas principprogram; detta för att i nästa led se hur Sverigedemokraterna förhåller sig till Muddes konceptualisering (Esaiasson, m.fl., 2012:211). Denna uppsats har inte generaliserande ambitioner – men det gör den inte mindre relevant; vi ämnar att precisera och på ett djupare plan förstå hur Sverigedemokraterna förhåller sig till radikala högerpopulistiskt partier och därför lämpar sig den kvalitativa innehållsanalysen – den hjälper oss fånga in det särpräglade i materialet som vi har valt att använda (Beckman, 2005:44). Den kvalitativa innehållsanalysens styrka ligger i att man kan lyckas fånga in väldigt mycket information om få observationer (Ibid.). Kontexten är för uppsats inte viktig, den ligger inte inom ramen för studies syfte – vi kommer inte ta hänsyn till den politiken som i realiteten förs av Sverigedemokraterna (Beckman, 2005:15).

För att kunna göra distinktioner och möjliggöra kategoriserandet av materialet som denna studie ämnar att göra så är det lämpligt att för oss utforma ett analysverktyg (Beckman, 2005:20). Ett analysverktyg som tillåter oss att på ett systematiskt och övergripande sätt organisera och klassificera material – det analysverktyg som vi har valt att använda oss av är idealtyper.

2.2 Idealtyper

För att besvara frågan ifall Sverigedemokraterna är ett radikalt högerpopulistiskt parti så krävs det att vi utformar ett analysverktyg. Analysverktyget behövs då vi måste kunna göra distinktioner i- och möjliggöra kategoriserande av materialet som vi har valt att använda oss av (Beckman, 2005:20). Vi har valt att använda oss av idealtypen som analysverktyg – detta då de på ett strukturerat och ordnat sätt kan ge oss en överblick av det aktuella fenomenet *populistiska radikala högerpartier* (Esaiasson, m.fl., 2012:139).

Beckman beskriver idealtypen som en tankekonstruktion som försöker fånga in de väsentliga egenskaperna hos det valda fenomenet (Beckman, 2005:28) – i vårt fall handlar det om vad som kännetecknar ett radikalt högerpopulistiskt parti enligt Cas Muddes conceptualisering. Denna conceptualisering innehåller en mängd kännetecken som är enligt följande: *Nativism*, *Authoritarianism*¹, *Populism* och *Högerradikalism*. Det är dessa kännetecken som vi ämnar att bygga upp våra idealtyper för ett radikalt högerpopulistiskt parti om för att sedan besvara frågan ifall man kan kalla Sverigedemokraterna för ett radikalt högerpopulistiskt parti (Mudde, 2007:21-31).

Idealtypen som analysverktyg hjälper oss att på ett strukturerat och ordnat sätt presentera en bild av de kännetecken som Cas Muddes menar att radikalt högerpopulistiskt parti präglas av för att sedan se hur Sverigedemokraterna förhåller sig till detta fenomen (Beckman, 2005:28). Idealtypen är för oss ett lämpligt analysverktyg då den tillåter oss att ställa upp en renodling av det valda fenomenet: radikalt högerpopulistiskt parti. Genom att sedan testa hur Sverigedemokraternas principprogram förhåller sig till idealtyperna ämnar vi att söka svar kring vår forskningsfråga: ”Kan man tala om Sverigedemokraterna som ett radikalt högerpopulistiskt parti?”. En fara med vår typ av snäva analysverktyg är som nämnt i textens mening och makt att man riskerar att tvinga materialet in i

¹ På grund av att det inte finns någon lämplig översättning av authoritarianism till svenska väljer vi att använda det engelska ordet, definition av begreppet kommer i teoridelen.

modellen och inte låter texten tala själv, detta är något vi har i åtanke när vi utför tolkningsarbetet (Bergström & Boréus, 2012:166).

Som nämnt ovan kommer vi att skapa idealtyper över vad som kännetecknar ett radikalt högerpopulistiskt parti - detta gör vi genom att utgå från vad det är som kännetecknar dem enligt Cas Mudde.

2.3 Material

Vår uppsats har avsikten att se ifall det på en ideologisk grund går att kalla- och placera in Sverigedemokraterna som ett radikalt högerpopulistiskt parti. Vi söker att göra detta genom att se till Sverigedemokraternas principprogram från 2011. Principprogrammet är Sverigedemokraternas officiella partidokument och utgör en primärkälla där de över 21 kapitel presenterar partiets officiella åsikter, ståndpunkter och principer för den politik som de ämnar att föra.

Eftersom vi definierar vad som är ett radikalt högerpopulistisk parti utifrån ideologiska kännetecken, kommer vi därav också klassificera Sverigedemokraterna enbart på grundval av partiets ideologiska grund (Mudde, 2007:33). Mudde menar på att partier endast kan representera sig själva genom de officiella partidokumenten och det är mot detta som vi väljer att arbeta med Sverigedemokraternas principprogram för att studera deras ideologiska kärna (Mudde, 2007:38).

3 Teori

3.1 Tidigare Forskning

Forskningsområdet när det kommer till populism är ett fält där det råder stor oenighet. En enhetlig definition av populism existerar inte. Populism har bland annat undersökts som en politisk stil, politisk strategi, som ideologi, politisk kommunikation och som en mentalitet (Jungar, 2010:202). Av denna anledning har också begreppet populism utsatts för hård kritik om dess användbarhet. Jungar (2010) problematiserar begreppet genom att ställa frågan; varför det överhuvudtaget skall användas? Detta besvaras genom att peka på avsaknaden av andra för närvarande lämpliga begrepp som finns till hjälp för att förstå politiska förändringar som vi idag ser inte bara nationellt men också på en global nivå. Rydgren menar i "Från Le Pen till Pim Fortuyn" hur begreppet urvattnats och tömts på innehåll vilket gör det nödvändigt att tydligt definiera vilken form av populism man ämnar undersöka innan man sedan skall använda begreppet som ett deskriptivt eller analytiskt verktyg (Rydgren, 2004:19).

Populism är inget nytt fenomen utan har existerat i relativt sett lång tid. I boken från Le Pen till Pim Fortuyn använder Widfeldt sig av Klaus Von Beymes indelning av RHP-partier för att beskriva den historiska utveckling av RHP-partier (Widfeldt, 2004:12). Beymes delar in historien i tre olika perioder för att beskriva populismens olika uppsving. Den första perioden mellan 1945-1955 kantas av framgångar för partier med rötter från mellankrigstiden (Ibid). Den andra perioden äger rum 1955-1980. Nu uppstod nya partier som protest mot de övriga partiernas bristande förmåga att lösa de problem som den ekonomiska utvecklingen hade fört med sig (Ibid). Stöd för dessa partier kom främst från landsbygden där småskaliga bönder marginaliserats tack vare rationaliseringen inom jordbruk och handeln. Politik som protest mot skatter och byråkrati kom också att dominera den här perioden (Ibid). Den tredje perioden kring 1980 kom att kantas av två saker, det ökade stödet för RHP-partier samt dessa partiers ökade

fokus på invandringskritik. Under denna period blir partiernas ideologiska grund baserat på invandringsfientlig tydligare. Widfeldt menar att trots att Beymes uppdelning är skriven på slutet av 80-talet, och att man eventuellt kan vittna om en fjärde period av populism idag där mer fokus på politiska ledare för populistiska partiers retorik och politiska stil är i fokus när det kommer till ökat inflytande över dagordningen, så har invandringsfientlighet stannat kvar i RHP-familjens ideologi (Widfeldt, 2004:14-15).

3.2 Cas Muddes konceptualisering

Cas Mudde söker i sin bok *Populist Radical Right: In Europe* att bringa klarhet över hur vi ska förhålla oss till den mängd teoretiska begrepp som finns för att beskriva radikala högerpopulistiska partier; detta gör han genom att han skapar ett konceptuellt ramverk för hur- och på vilka kännetecken vi ska klassificera dessa partier (Mudde, 2007:11-12).

De radikala högerpopulistiska partierna är en partifamilj som sedan andra världskriget har lyckats etablera sig som politiska aktörer; de har växt sig starka och har på sina ställen cementerat sin roll som politiska maktfaktor, inte minst i Frankrike med Front National och i Österrike med FPÖ (Mudde, 2007:1-2,11). Cas Mudde menar att dessa partiers ideologiska kärna är en blandning av: nativism, authoritarianism, populism och högerradikalism; karaktärsdrag som förenar alla partier som ingår i denna partifamilj och som vi ämnar att beskriva mer ingående- och operationalisera längre ner i uppsatsen (Mudde, 2007:22-23).

För att placera in dessa partier i RHP-familjen har Mudde skapat en minimal och en maximal definition; den minimala syftar till att fånga in den minsta gemensamma nämnaren hos partierna – nativism (Mudde, 2007:15-19). Den maximala definitionen syftar i ett senare steg till att fånga in största möjliga likheter mellan partierna där nativism representerar den centrala ideologiska kärnan; dessa likheter identifierar Mudde som: authoritarianism, populism och högerradikalism (Mudde, 2007:22-23). Denna konceptualisering sker alltså på en ideologisk grund där det är kombinationen av nativism, authoritarianism och

populism som utgör centrala drag hos RHP-partierna (Ibid.). Den minimala och maximala definitionen kommer som ett resultat av Michel Freedens (1996) forskning om partier ideologier – han menar att alla partier har en ideologisk kärna som sedan omsluts av en mängd koncept som kan skilja från parti till parti (Mudde, 2007:16). Med detta sagt så vill vi poängtera att vi inte menar att sätta in Sverigedemokraterna i ett komparativt sammanhang – vi fokuserar på ifall man kan kalla Sverigedemokraterna för ett radikalt högerpopulistiskt parti genom att testa dem mot Muddes konceptualisering och ramverk för vad som kännetecknar dem. Det som kännetecknar dessa partierna kommer att beskrivas i följande avsnitt.

3.2.1 Nationalism och Nativism

Den minimala definitionen syftar som nämnt innan till att beskriva den ideologiska kärnan hos partier som kan inkluderas i RHP-familjen. Mudde menar att den minsta gemensamma nämnaren för dessa partier är nationen något som tydligt framkommer i deras parti-litteratur. Nationen utgör basen för skapandet av den minimala definitionen. Det leder in Mudde i en begreppsdiskussion kring nationalism.

Nationalism är ett alltför brett begrepp för användbarheten i den här kontexten. Mudde inspireras av skolor som Ernest Gellner och Eric Hobsbawn där nationalism ses som en politisk doktrin som eftersträvar en monokulturell stat. Detta mynnar ut i två begrepp tagna från Koen Koch, som talar om intern homogenisering och extern exkludering (Mudde, 2007:16). Intern homogenisering definieras i ett av Muddes tidigare verk som att enbart människor som hör till nation-x har rätten att leva inom dess gränser - en invandrare kan dock få uppehålla sig i landet genom assimilering, i vilken hen överger sin kultur och "anpassar" sig till den nya (NE.se, 2016). Utlänningar ses enbart som temporära gäster med begränsade rättigheter. Extern exkludering definieras som när en stat vill att alla människor som hör till nation X ska befinna sig inom nationens

gränser. Staten är kopplat till ett etniskt samhälle, vilket också är kopplat till ett specifikt territorium (Mudde, 2002:187). Mudde problematiserar den breda användningen av nationalism med ett flertal sub-typer vilket han menar försvårar användningen av begreppet. En av de mest använda distinktionerna, som kan komma att vara relevant i studiet av partifamiljer är, skiljelinjen mellan etnisk och statlig nationalism. Statlig syftar till gränser, politik eller medborgerlig nationalism och etnisk innefattar kulturell eller etnisk nationalism (Mudde, 2007:17).

Statlig nationalism är dock något som är grundläggande för många ideologier vilket gör det svårt att på denna punkt urskilja en partifamilj från en annan. Däremot uppkommer det endast nya problem om man skulle exkludera statlig nationalism och endast inkludera etnisk (Ibid.). Mudde föreslår istället en holistisk ingång för att under samma begrepp inkludera både statlig och etnisk nationalism. Problemet som kvarstår är att denna definition fortfarande är väldigt bred något som Mudde löser genom skapandet av det minimala ramverket nativism (Mudde, 2007:17).

Nativism fungerar som den minsta gemensamma nämnaren för att partier skall kunna klassificeras som ett radikalt högerpopulistiskt parti. I Muddes ramverk är nativism uppdelat i en rad underkategorier för att möjliggöra analys och tolkning av litteratur kring partiet (Mudde, 2002:187). Intern homogenisering, extern exkludering och främlingsfientlighet. Nationalism används snävt inom begreppet nativism detta för att kunna exkludera liberala former av nationalism. Nativism har också fördelen framför den breda användningen av nationalism på det viset att det möjliggör inkluderingen av rasistiska argument, men det kan samtidigt vara icke-rasistiska på det viset att de kan vara inkluderande eller exkluderande på basis av kultur eller religion (Mudde, 2007:19). Främlingsfientlighet och motstånd till invandring inkluderas i nativism och detta för att bredda förståelsen av dessa partier som något mer än bara ett sakfrågeparti med en restriktiv invandringspolitik (Ibid.). Främlingsfientlighet definieras i Muddes tidigare verk som en rädsla, hat eller fiendskap gentemot grupper som upplevs som främmande

eller annorlunda som utlänningar, invandrare, asylsökande etc. idén om att allt som upplevs främmande utgör ett hot (Mudde, 2002:188).

Genom att avgränsa nationalism till ett något snävare begrepp men samtidigt inkorporera främlingsfientlighet, skapar Mudde en nationalism som undersöker både etniska och nationalistiska drag hos radikala högerpartier - nativism.

Operationella indikatorer: syn på medborgarskap, syn på invandring och finns det ”ett yttre hot mot nationen”

3.2.2 Authoritarianism

Muddes (2007) definition av authoritarianism kommer ur en socialpsykologisk tradition där man har definierat authoritarianism som säger att det finns en allmän känsla av att glorifiera-, vara okritisk mot- och underkasta sig auktoritära figurer (Mudde, 2007:22). Detta innebär att han bryter med den statsvetenskapliga traditionen där ”auktoritär” ofta har refererat till en odemokratisk regim (Ibid.). Han argumenterar för att de högerpopulistiska partierna inte är odemokratiska på de viset – de vill inte störta demokratin, de ser snarare demokratin som ett verktyg för att tillskansa sig makten. (Mudde, 2007:23). I linje med detta definierar han authoritarianism som ett samhälle som kantas av lag och ordning, man tror på ett strikt och ordnat samhälle där kränkningar av auktoriteten kommer att bestraffas. Nyckeln till frihet ligger i att det ska råda ordning i samhället. Det är heller inte ovanligt att auktoritära aktörer refererar till staten som svag och att vi behöver stärka den (Mudde, 2007:23, 145-146).

Operationella indikatorer: Ökad budget för auktoriteter i samhället som polis och militär. Hårdare straff för brottslingar och syn på auktoriteter.

3.2.3 Populism

Mudde (2007) väljer att definiera populism som ett ideologiskt drag istället för som en politisk stil. Populism som en politisk stil i motsats till det som ett ideologiskt drag menar att populism är mer en politisk stil än ideologi – i de avseendet att populistiska företrädare på ett retoriskt plan menar att man talar för folket snarare än en specifik del av folket (Moffit, 2016:16). Mudde ser istället populism som ett ideologiskt drag som menar att folket är uppdelat i två tydliga grupper som står i motsättning till varandra: ”det rena folket” och ”den korrupta eliten” (Mudde, 2007:23). Populism innebär också att det är den allmänna viljan som är den viktigaste formen av politiskt styre och att denna går före allt; till och med fundamentala värden för den liberala demokratin såsom mänskliga rättigheter och konstitutionella garantier (Ibid.).

Operationella indikatorer: Samhället är uppdelat i två grupper ”Det sanna folket” och ”Eliten”. Den allmänna viljan står över andra fundamentala värden. Den allmänna viljan har försummats. All politik ska utgå ifrån folket och grundas på folkets vilja.

3.2.4 Högerradikalism

Innan vi går in på Muddes definition av radikal behövs en kort redogörelse för begreppet i ren form. Nationalencyklopedin definierar radikal inom politiken som följande; ”ordet för personer som vill förändra samhället väldigt mycket” (NE.se, 2016). Vad som är radikalt är alltså olika beroende på den politiska och nationella kontexten. Den här problematiken tar sig Mudde an och talar om ”högerradikalism” och pekar på hur radikalismen får olika betydelser i skilda ideologiska kontexter (Mudde, 2007:25). Radikal får sin innebörd av den ideologiska kontexten där det i denna uppsats och i Muddes ramverk kommer definieras tillsammans med höger (ref). Mudde definierar högerradikal som en kombination av radikalism, auktorianism och nativism. Inom forskningen råder det ingen konsensus kring en vedertagen definition av högerradikalism. Mudde

menar dock att höger är ett svårt begrepp att ta sig ann, men pekar på att de flesta empiriska samhällsvetenskapliga studierna definierar höger utefter ett socioekonomiskt perspektiv. I denna avgränsning står höger för en självreglering av marknaden. Mudde argumenterar dock för att denna definition blir problematiskt eftersom ekonomi inte utgör ett kärnvärde inom RHP-familjen (Mudde, 2007:25). En alternativ approach läggs istället fram som betonar egalitarism. Där vänster ser ojämlikheter mellan människor som onaturlig och förespråkar statlig intervention för att förebygga dessa klyftor, och höger ser ojämlikheten som ett naturligt inslag i samhället och förespråkar icke-inblandning (Mudde, 2007:26). Detta argument styrks av Widfeldt som menar att höger delvis bygger på en grunduppfattning om hur total jämlikhet mellan människor ses som icke möjlig eller önskvärd (Widfeldt, 2010:159).

Huruvida något är högerradikalt är inte baserat på anti-demokrati i en proceduriell mening utan handlar om synen på vissa substantiella värden i den liberala demokratin (Mudde, 2007:27). De fundamentala demokratiska liberala värden som Mudde använder sig av är politiskt pluralism och konstitutionellt skydd för minoriteter (Mudde, 2007:25). Politisk pluralism definieras av NE som mångfald, särskilt kulturell eller åsiktsmässig (ne.se, 2016). Mudde uttrycker i en äldre källa att en bred definition av demokratibegreppet ligger utanför studiens ramar (Mudde, 2000:13). Sammanfattningsvis så definieras radikal av Mudde som opposition mot vissa delar av liberal demokrati och höger efter en tanke om tron på existensen kring en naturlig ordning av ojämlikhet där liten statligt inblandning förespråkas för att jämna ut denna ojämlikhet (Mudde, 2007: 26).

- Operationella indikatorer: Motsätter sig vissa fundamentala värden för demokratin: konstitutionellt skydd för minoriteter och politisk pluralism. Ojämlikhet är ett naturligt inslag i samhället: syn på statlig inblandning för att ordna dessa ojämlikheter.

3.3 Idealtyper av radikal högerpopulism

Innan vi kan påbörja den kvalitativa innehållsanalysen av Sverigedemokraternas principprogram så måste vi utforma vårt analysverktyg. Vi har valt att bygga upp idealtyper över det som för Cas Mudde kännetecknar ett RHP-parti; vi kommer alltså bygga upp idealtyper om följande koncept: nativism, auktorianism, populism och högerradikalism. Detta innebär att vi har fem teoretiska begrepp som vi under varje idealtyp kommer att tilldela specifika operationella indikatorer. Operationaliseringen sker som ett resultat av att vi måste precisera det som vi söker efter i vår innehållsanalys av principprogrammet; och dessa operationaliseringar kommer att spela en avgörande roll för vilka resultat vi kommer fram till (Esaiasson, m.fl., 2012:55). Det är viktigt för oss att återigen poängtera att idealtyperna är renodlingar av det som kännetecknar Cas Muddes konceptualisering av RHP-partier.

3.3.1 Nativism

- Landet bör endast vara befolkat av människor från samma ursprung.
- Människor och idéer som kommer utanför nationalstaten ses som ett fundamentalt hot mot nationen.

Operationella indikatorer:

- Syn på medborgarskap.
- Syn på invandring
- ‘Ett yttre hot’ mot nationen.

3.3.2 Authoritarianism

- Samhället ska vara strikt och ordnat.
- Lag och ordning ska är fundamentala värden för samhället.
- Glorifierande syn på auktoriteter
- Hårda straff för den/den som kränker lagen

Operationella indikatorer:

- Ökad budget för auktoriteter i samhället som polis och militär.
- Hårdare straff för brottslingar.
- Syn på auktoriteter

3.3.3 Populism

- Det är en tunn ideologi där folket är uppdelat i två antagonistiska grupper "Den sanna folket" och "Eliten".
- Den allmänna viljan står över andra fundamentala värden.
- Den allmänna viljan har försummats.
- All politik ska utgå ifrån folket och grundas på folkets vilja.

Operationella indikatorer:

- Samhället är uppdelat i två grupper "Det sanna folket" och "Eliten".
- Större inslag av direktdemokrati.
- Osäker mot sådant som tar folket längre ifrån politiken.

3.3.4 Högerradikal

- Motsätter sig *vissa* substantiella värden i den liberala demokratin.
- Ojämlighet är ett naturlig inslag i samhället: staten ska inte blanda sig i för att ordna detta.

Operationella indikatorer:

- Motsätter sig följande fundamentala värden för demokratin: konstitutionellt skydd för minoriteter och politisk pluralism.
- Ojämlighet är ett naturlig inslag i samhället: syn på statlig inblandning för att ordna ojämlikheter?

4 Analys

Vi kommer i denna del utföra vår kvalitativa innehållsanalys av Sverigedemokraternas principprogram från 2011. Vi kommer att analysera dessa med hjälp av våra idealtyper där vi kommer att testa principprogrammet i varje enskild idealtyp. Vi lägger idealtyperna som ett raster över texten för att se vad som passar in var. Analysen är uppdelad i underkategorier - där vi analyserar principprogrammet utifrån varje idealtyp. Varje idealtyp är som nämnt tidigare en extrem ideologi som inte går att återfinna i verkligheten, däremot kan man finna drag och eventuellt se tendenser i någon riktning. Vi kommer att undersöka varje operationell indikator för sig själv.

4.1.1 Nativism

- Landet bör endast vara befolkat av människor från samma ursprung.
- Människor och idéer som kommer utanför nationalstaten ses som ett fundamentalt hot mot nationen.

För att undersöka detta har vi utvecklat olika operationella indikatorer:

- Syn på medborgarskap
- Syn på invandring
- ‘‘Ett yttre hot’’ mot nationen

Medborgarskap

När det kommer till Sverigedemokraternas syn på medborgarskapet framkommer ett tydlig och ständigt återkommande begrepp; Gemensam identitet. Sverigedemokraterna betonar vikten av en gemensam identitet för nationens invånare. Den gemensamma identiteten utgörs av en enhetlig nationell

identitet. Som enligt Sverigedemokraterna har en gynnsam effekt på sammanhållningen (SD, 2011:8)

“ Av detta drar vi slutsatsen att en stark nationell identitet och ett minimum av språkliga, kulturella och religiösa skillnader har en gynnsam effekt på sammanhållningen, tryggheten och stabiliteten inom ett samhälle”(SD, 2011:8).

Den gynnsamma sammanhållningen är beroende av denna identitet och detta då Sverigedemokraterna menar att de flesta människor är sociala och kollektiva individer som har ett behov att tillhöra en större gemenskap (Ibid.). Liknande argument går att finna under deras redogörelse för kulturarvet. Där betonas vikten av gemensamma normer och värderingar, kollektiva minnen, gemensamma högtider och traditioner för sammanhållningen i ett samhälle (SD, 2011:19). En fara för denna gemensamma nationella identitet, för tryggheten och för välfärden uttrycker Sverigedemokraterna delvis under kapitlet om mångkulturalism.

“I vår tolkning är begreppet mångkulturalism synonymt med den politiska idén om att det är positivt för ett samhälle att inom sig rymma en mängd olika nationella kulturer, sakna en överordnad majoritetskultur och att aktivt arbeta för att invandrargrupper skall bevara sin ursprungliga kultur och identitet. Huruvida slutmålet med de mångkulturalistiska strävandena är att skapa ett samhälle där alla nationella kulturer upplöses och sammanblandas till en ny gemensam mångkultur eller om det är att särkulturellt samhälle där en mängd vitt skilda nationella kulturer existerar parallellt inom samma stat, är för oss ovidkommande. Vår uppfattning är att bägge dessa scenarion kommer att leda till ett försämrat samhällsklimat med ökad rotlöshet, segregation, motsättningar, otrygghet och minskad välfärd som följd” (SD, 2011:21).

För att undvika rotlösheten som detta mångkulturella samhälle skulle bidra med föreslår Sverigedemokraterna assimilering för människor som invandrat till Sverige. En assimileringsprocess syftar till att en individ med icke-svensk bakgrund blir ett med den svenska identiteten att hen nu uppfattar sig som svensk samt talar flytande svenska och känner en större lojalitet med Sverige än någon

annan nation (SD, 2011:15). Detta är också för Sverigedemokraterna ett grundläggande krav för att få ett svenskt medborgarskap.

“Grundläggande krav för att kunna erhålla svenskt medborgarskap skall vara att man varit bosatt i landet under en längre tid och att man under denna tid visat att man är lojal med Sverige, respekterar svenska lagar och övriga samhällsregler, att man lärt sig det svenska språket och skaffat sig grundläggande kunskaper om svensk historia och svenskt samhällsliv. Den som är svensk medborgare skall inte kunna inneha annat medborgarskap utöver det svenska och endast svenska medborgare skall ha rösträtt i allmänna val” (SD, 2011:16).

Den gemensamma identiteten som Sverigedemokraterna talar för skall för statens eget bästa delas av så många som möjligt dock är det inget problem om en liten grupp inte är assimilerad, och Sverigedemokraterna accepterar och menar på att det alltid kommer existera en grupp som inte identifierar sig som svensk.

“Vi tror att det bästa för vårt samhälle är att en så stor andel som möjligt av statens medborgare också har en svensk identitet. Vi inser och accepterar dock att det alltid kommer att finnas en viss andel av medborgarna som inte uppfattar sig som svenska. Vi ser inget större problem med detta så länge denna grupp är begränsad, accepterar svenska lagar, normer och traditioner och inte bidrar till ökad segregation och motsättningar (SD, 2011:16).

Sverigedemokraterna är inte fullt ut nativistiska i den utsträckning att de anser att absolut alla bör vara en del av samma nationella identitet. Skillnader får alltså finnas så länge de är begränsade och att de som ingår i denna grupp accepterar den svenska kulturen i stort - de ska följa lagar, regler och normer.

Invandring

Sverigedemokraterna förespråkar en begränsad invandring. Svårigheten med assimileringprocessen är också ett av Sverigedemokraternas främsta argument för begränsad invandring där de argumenterar för hur den processen försvåras desto större grupp som invandrar samt att det blir svårare att assimilera invandrare från länder där kultur och värdegrund är mycket annorlunda från Sveriges.

“Ju mer en invandrades ursprungliga identitet och kultur skiljer sig ifrån den svenska nationens och ju större gruppen av invandrare är, desto svårare blir assimileringprocessen. Detta är en av de primära orsakerna till att Sverigedemokraterna förespråkar en långsiktigt ansvarstagande och begränsad invandring, i synnerhet ifrån länder där kulturen och värdegrunden starkt avviker ifrån den svenska” (SD,2011:16).

Här förespråkas en begränsad invandring speciellt från länder där kulturen och värdegrunden är avvikande från den svenska. Den försvårade assimileringprocessen utgör alltså som Sverigedemokraterna själva menar en utav de “primära” anledningarna till att förespråka en begränsad invandring. Denna typ av argument för en begränsad invandring framkommer även under Sverigedemokraternas redogörelse för arbetskraftsinvandring.

” Sverigedemokraterna ser arbetskraftsinvandring främst som ett sätt att tillfälligt kompensera för en dåligt fungerande matchning på den svenska arbetsmarknaden, men också en metod att ta till när antalet arbetstillfällen tillfälligt blir större än arbetskraften i landet. Därför förespråkar vi en modell med gästarbetare, där utländsk arbetskraft kan få tillfälligt uppehållstillstånd knutet till arbetsmarknadens behov” (SD, 2011:34)

Argumenten för en begränsad invandring förs genom att peka på de negativa konsekvenser som Sverigedemokraterna menar att stora långväga folkomflyttningar i regel får, samt att utvecklingsländer riskerar att förlora sin

unga välutbildade befolkning. Den utländska arbetskraften ska endast få tillfälliga uppehållstillstånd (SD, 2011:34). Argument för en begränsad invandring framkommer även under Sverigedemokraternas redogörelse för asylrätten, där endast tillfälliga uppehållstillstånd bör delas ut.

“Sverigedemokraterna värnar om asylrätten, men vill samtidigt betona att rätten att söka asyl inte är detsamma som rätten att bli beviljad asyl.

Flyktinginvandringen bör vara begränsad till en mindre mängd flyktingar som uppfyller kraven i FN:s flyktingkonvention och som endast beviljas tillfälliga uppehållstillstånd under den period som de livshotande konsekvenserna av den konflikt eller naturkatastrof man har flytt ifrån varar. Flyktingpolitiken skall annars primärt vara inriktad på att hjälpa flyktingar på plats, i krisområdenas närhet” (SD,2011:23).

Invandringen skall vara begränsad och ske långsamt då Sverigedemokraterna menar att den formen för invandring historiskt sett haft positiv nettoinverkan på samhället, däremot pekar de på hur den moderna tidens invandring från avlägsna länder sammanlagt haft både negativa ekonomiska och sociala effekter på samhället (SD, 2011: 23).

Yttre hot mot nationen

De ovanstående punkterna medborgarskap och invandring kan båda tas upp under denna rubrik som handlar om vad som Sverigedemokraterna upplever vara hotfullt. Det första citatet visar på hur den nationella identiteten måste skyddas med hjälp av en begränsad invandring.

”Sverigedemokraterna motsätter sig inte invandring, men menar att invandringen måste hållas på en sådan nivå och vara av en sådan karaktär att den inte utgör ett hot mot vår nationella identitet eller mot vårt lands välfärd och trygghet” (SD, 2011:23).

En icke begränsad invandring utgör ett hot mot den nationella identiteten. Sverigedemokraterna skriver uttryckligen att det finns en inneboende motsättning mellan välfärd och mångkulturalism (2011:34). Detta förklaras genom att betona

vikten av vanor, seder, normer och värderingar för ekonomin och hur de skiftar från kultur till kultur och från nation till nation. Stora förändringar i kultur och befolkning kommer således påverka ekonomin och förmågan att skapa tillväxt menar Sverigedemokraterna (SD, 2011:31).

” För att långsiktigt kunna slå vakt om folkhemstanken och välfärdsstaten måste man också slå vakt om den nationella sammanhållningen. Det måste finnas en gemensam identitet i botten för att de som har mer ska vara beredda att dela med sig till dem som har mindre. Av denna anledning finns det också en inneboende motsättning mellan välfärd och mångkulturalism ” (SD, 2011:34).

Sammanfattningsvis så återkommer hotet mot den enhetliga nationella identiteten under många delar i principprogrammet. Det handlar främst om hotet från en för stor invandring från länder som avviker mycket från Sveriges kultur och värdegrund och där speciellt invandring från muslimska länder bör vara kraftigt begränsad (SD,2011:27). Detta försvårar den assimileringsprocess som Sverigedemokraterna förespråkar för att se till att Sverige inte blir till ett kulturellt vakuum (SD, 2011:22). Det är mångkulturalismen som den för kraftiga invandringen skulle riskera att bidra med som Sverigedemokraterna också uttrycker som hotfullt mot den svenska identiteten (SD, 2011:34).

4.1.2 Authoritarianism

- Samhället ska vara strikt och ordnat.
- Lag och ordning är fundamentala värden för samhället.
- Glorifierande syn på auktoriteter.
- Hårda Straff för den/de som kränker lagen.

Operationella indikatorer:

- Syn på auktoriteter.
- Ökad budget för auktoriteter i samhället – ex. polis och militär.
- Hårdare straff för brottslingar.

Syn på auktoriteter

Sverigedemokraternas syn på auktoriteter hänger i mångt och mycket ihop med vad de ser som statens kärnuppgift. Statens kärnuppgift för Sverigedemokraterna handlar om att man ska garantera sina medborgare sin frihet, en frihet som hänger ihop med att medborgarna känner sig trygga och säkra (SD, 2011:38). Deras syn på auktoriteter som statens främsta verktyg för att garantera människan sin frihet, säkerhet och trygghet är något som genomsyrar hela principprogrammet. De talar om våldsmonopolet som statens främsta verktyg att: *''administrera nationens inre liv [...] skydda nationen mot inre och yttre hot''* (SD, 2011:17).

Sverigedemokraternas syn på auktoriteter kantas alltså av en syn där de menar att nationens oberoende och medborgarnas frihet är något som endast kan garanteras genom dessa. Det behövs ett starkt rättsväsende, militär och polis för att garantera medborgarna sin frihet, säkerhet och trygghet; de behövs även för att nationen ska kunna leva vidare och för att nationen ska kunna bibehålla sin kulturella särart (SD, 2011:38-39). Ovanstående tar sig olika uttryck i Sverigedemokraternas principprogram. Vi har valt ut följande som representativa för den syn Sverigedemokraterna har på auktoriteternas roll som dels statens verktyg för att skapa ordning i samhället, som medborgarnas främsta garant för frihet och som nationens främsta garant för nationens överlevnad:

''Till statens kärnuppgifter räknar vi alla frågor som rör nationens säkerhet och oberoende, omhändertagandet av svaga och utsatta individer, lagarnas upprätthållande samt värnandet av nationens historiska arv och kulturella särart'' (SD, 2011:17)

''Bortsett från bevarandet av nationens fortbestånd är det statens viktigaste uppgift att garantera medborgarnas trygghet och säkerhet. Trygghet är en förutsättning för frihet. I otrygghetens spår följer våld och instabilitet.'' (SD, 2011:38).

''Sverigedemokraterna ser det militära försvaret som den yttersta garanten för bevarandet av vår demokrati, vår frihet, vårt nationella självbestämmande och vår kulturella särart'' (SD, 2011:39).

Vi kan alltså tala om ett parti vars syn på auktoriteternas roll i samhället inte bara kan bortses ifrån. Auktoriteter i form av nationens militär, polis, rättsväsende och gränskontrollanter ses som statens främsta verktyg för att garantera medborgarna dess frihet. Detta i form av att bringa ordning och reda på gator, skydda nationen mot yttre hot och skapa en samhällsmiljö som man ska känna sig trygg i (SD, 2011).

Ökad budget för auktoriteter i samhället

''Polisen, gränsskyddet och de rättsvårdande myndigheter måste tilldelas erforderliga resurser och befogenheter för att kunna lösa sin uppgift och skydda medborgarna.'' (SD, 2011:38).

Sverigedemokraterna lägger inte fram några konkreta förslag för hur de vill att man ska stärka auktoriteter som verkar i samhället – detta då vårt material är ett principprogram; de lägger snarare fram vad deras politik ska reflektera. Med detta sagt så är det inte orimligt att göra tolkningen att Sverigedemokraterna söker att stärka auktoriteterna i samhället genom att ge dem en större budget. Denna slutsats kommer som ett resultat av att Sverigedemokraterna beskriver auktoriteterna i samhället som en utav de viktigaste byggstenarna för att garantera medborgarna sin frihet, en frihet som är nära sammankopplad med tryggheten och säkerheten (SD, 2011:38). Men också för att dessa auktoriteter verkar som garant för nationens säkerhet och fortlevnad (SD, 2011:39).

Straff för brottslingar

Sverigedemokraternas syn på straff för brottslingar kan man säga delas upp i två delar: å ena sidan kan vi prata om att vårt rättsväsende ska vara effektivt. De som begår brott ska på ett effektivt och snabbt sätt straffas för sina lagöverträdelser; i detta ingår också att alla medborgare är lika inför lagen och att lagarna ska vara skapade på ett sådant sätt att de stämmer överens med vad medborgarna finner är rimligt (SD, 2011:38).

”Om respekten för lagen ska kunna upprätthållas och om individuell rättsskipning ska kunna undvikas är det viktigt att lagöverträdelser bestraffas snabbt och konsekvent och att lagarna är i samklang med den folkliga rättsuppfattningen. Att medborgare skall vara lika inför lagen är en av rättsstatens viktigaste principer.
” (SD, 2011:38).

Den andra delen i Sverigedemokraternas principprogram behandlar deras syn på människans skyldigheter och rättigheter. Sverigedemokraterna deklarerar här att en person som inte fullföljer sina skyldigheter – skyldigheten följa demokratiskt valda lagar, ska vara beredd på att hans rättigheter kommer i fråntas en (SD, 2007:7).

”Utan skyldigheter kan inga rättigheter upprätthållas. Den som åberopar sina rättigheter ska också vara medveten om sina skyldigheter gentemot sig själv och andra. Vi är alla ansvariga för våra egna handlingar och konsekvenserna av dessa. Den som inte uppfyller sina skyldigheter bör därför vara medveten om att denne därmed också kan förlora någon av sina rättigheter. Skyldigheten att följa demokratiskt stiftade lagar betraktar vi som centrala i sammanhanget” (SD, 2011:7).

Sverigedemokraternas principprogram deklarerar inget kontroversiellt vad gäller deras syn på straff för brottslingar. Det handlar mer om att ha ett effektivt rättsväsende som kan behandla de som inte följer sina skyldigheter på ett effektivt sätt.

4.1.3 Populism

- Det är en tunn ideologi där folket är uppdelat i två antagonistiska grupper ”Det sanna folket” och ”Eliten”.
- Den allmänna viljan står över andra fundamentala värden.
- Den allmänna viljan har försummat.
- All politik ska utgå ifrån folket och grundas i folkets vilja.

Operationella indikatorer:

- Osäkerhet mot sådant som tar folket längre ifrån folket: den allmänna viljan.
- Större inslag av direktdemokrati.
- Samhället är uppdelat i två antagonistiska grupper: ”Det sanna folket” och ”Eliten”.

Direktdemokrati och den allmänna viljan

I det här avsnittet kommer vi att undersöka de två första operationella indikatorerna under samma kategori. Detta gör vi då osäkerheten kring saker som för folket längre ifrån politiken hänger ihop med hur Sverigedemokraterna ser på direktdemokrati.

Sverigedemokraterna syn på direktdemokrati och hur den allmänna viljan ska vara ett uttryck för landets politik tar sig olika uttryck i deras principprogram. Vi ser att dessa i mångt och mycket hänger ihop. Det finns en oro från Sverigedemokraternas håll för politik som förs för långt ifrån folket: såväl nationellt som internationellt. På det nationella planet är de oroliga för att sammanslagningar av kommun och landsting skapar en för stor distans mellan folket och beslutsfattarna (SD, 2011:28). De argumenterar här att denna distans mellan folket och beslutsfattarna som kommer som ett resultat av sammanslagningarna, kan komma att hota de regionala och lokala identiteter som är en del av det svenska kulturarvet (Ibid.). Detta bör ses som en del av Sverigedemokraternas nativistiska ådra – den nationella identiteten måste skyddas.

På det internationella planet ställer de sig positiva till mellanstatliga samarbeten och oerhört skeptiska mot överstatliga. Detta för att de förstnämnda innebär att samarbetet sker på lika villkor. Vad gäller överstatliga samarbeten ställer de sig väldigt skeptiska, Sverigedemokraterna menar att överstatligt samarbete inte är en reflektion av den allmänna viljan, detta då staten ställer sig under en annan

konstitution som har en annan hierarki än den i den egna staten (SD, 2011:43). Sverigedemokraterna menar att suveränitetsprincipen sätts på spel i den stund som staten ingår överstatliga samarbeten – något som för dem är ohållbart; såväl historiskt som demokratiskt. De argumenterar för detta genom att referera till historien som vittnar om att överstatliga samarbeten är dömda att misslyckas (Ibid.). Demokratin riskerar att hämmas i det avseendet att man flyttar politiken från folket *”[..]varje folk känner sina egna intressen och därför också bäst kan värna om dessa.”* (SD, 2011:43).

Sverigedemokraterna ställer sig skeptiska mot sådant som tar folket längre ifrån politiken. Det illustreras ytterligare med att Sverigedemokraterna menar att de vill ha mer inslag av direktdemokrati – i sitt principprogram formulerar de detta på ett väldigt tydligt och rakt vis:

”Vi förordar starkare inslag av direktdemokrati och ställer oss positiva till fler beslutande folkomröstningar på både lokal, regional och nationell nivå” (SD, 2011:6).

Sverigedemokraterna söker en demokrati där det ska vara större inslag av den allmänna viljan - direktdemokrati - på alla demokratiska nivåer: lokal, regional och nationell. De ställer sig mot att vi ska ingå samarbeten med stater som kan komma att riskera att suveränitetsprincipen sätts ur spel och de argumenterar för detta genom att hänvisa till vikten av att vi bibehåller den svenska identiteten.

”Folket” och ”Eliten”

Sverigedemokraternas principprogram tar inte avstamp i att det finns två grupper i samhället som står i motsättning till varandra. Vad man däremot kan prata om är hur Sverigedemokraterna talar om folket och folkets vilja. De vill, som sagt, införa starkare inslag av direktdemokrati och ställer sig positiva till folkomröstningar på fler nivåer: lokal, regional och nationell (SD, 2011:6). Detta speglar inte två grupper, men det speglar en syn på politiken där de menar att politiken ska ligga närmare folket och den allmänna viljan. Detta kan ses som ett resultat av att det antingen finns ett *”folk”* och en *”elit”* där

Sverigedemokraterna söker att stärka "folkets" inflytande över politiken. Eller så kan det ses som ett resultat där man inte hävdar att folket är uppdelat utan endast menar på att den allmänna viljan bör vara en centralare del i beslutsfattningen - för att öka legitimiteten för politiska beslut. En av deras utgångspunkter i principprogrammet speglar hur de menar att beslutsfattningen ska gå till:

"En central utgångspunkt är dock att beslut bör fattas på lägsta ändamålsenliga nivå." (2011:17)

Det handlar kanske mer om att Sverigedemokraterna söker att föra politiken närmare folket och stärka inslagen av den allmänna viljan i politiken för att stärka legitimiteten. Det är alltså en fråga kring hur vi ska tolka deras argument om den allmänna viljan, folket och direktdemokratin. Det handlar någonstans om att flytta fram medborgarnas position - en position som man menar är försummad av det nuvarande politiska systemet. Sverigedemokraterna söker att stärka "folkets" position och inflytande över politiken i Sverige.

4.1.4 Högerradikal

- Motsätter sig *vissa* av de substantiella värdena i den liberala demokratin.
- Det finns en naturlig ordning i samhället där ojämlikheter är ett naturligt inslag.

Operationella indikatorer:

- Motsätter sig följande fundamentala värden för demokratin: konstitutionellt skydd för minoriteter och politisk pluralism.
- Ojämlikhet är ett naturligt inslag i samhället: syn på statlig inblandning för att ordna dessa ojämlikheter.

När det kommer till skydd för minoriteter och politisk pluralism det vill säga förespråkandet av kulturell mångfald och rätten för minoriteters åsikter återfinns i principprogrammet en viss särbehandling av minoriteter. Sverigedemokraterna skiljer på minoriteter som de menar innehar en historisk rätt till ett visst territorium och minoriteter som inte har det (SD, 2011:14).

“Vi inser till exempel att det i vissa fall är nödvändigt att låta en stat omfatta flera nationer och att vissa nationer med hävdvunnen historisk rätt till det territorium de bebor saknar realistiska förutsättningar att kunna skapa och upprätthålla en egen stat. Lösningen på dylika situationer bör vara att de nationer som befinner sig i minoritet inom den stat som de tillhör undantas från allmänna assimileringsträvanden och ges långtgående kulturell autonomi. Denna autonomi får dock inte i något avseende stå i motsats till allmänna rättsprinciper, grundläggande mänskliga rättigheter eller demokratiska principer” (SD, 2011:14).

Detta kan sägas vara något av ett undantagsfall när det kommer till minoriteters rätt att få uttrycka sin kultur, språk och religion fritt och Sverigedemokraternas skydd av minoriteter är begränsad till att endast omfatta grupper som de menar har en hävdvunnen historisk rätt till det territorium de bebor som exempel tas här samer inom det svenska territoriet och den finlandssvenska minoritet som idag lever inom den finska statens ramar (SD, 2011:14). Alla andra minoriteter som då inte innehar denna historiska rätt omfattas inte av rätten till ”undantaget för assimileringsträvandet”. Detta framkommer tydligt under Sverigedemokraternas redogörelse för invandring där den svenska nationens kultur är överordnad andra nationers kulturer inom den svenska staten.

”invandrare skall ta seden dit de kommer och på sikt överge sina ursprungliga kulturer och identiteter för att istället bli en del av den svenska nationen. Kärnan i assimilationstanken är att slå fast att den svenska staten inte är ett kulturellt vakuum och att den svenska nationens kultur i kraft av sin historia, med undantag endast för de nationella minoriteterna, är överordnad andra nationers kulturer inom den svenska statens område).Som en logisk konsekvens av detta skall allt statligt och kommunalt stöd som syftar till att invandrare skall bevara och stärka sina ursprungliga kulturer och identiteter dras in. Parallellt med detta skall stödet till bevarandet och levandegörandet av det svenska kulturarvet öka.” (SD, 2011:21).

Citatet ovan sammanfattar hur SD ser och skiljer på olika minoriteters rättigheter i Sverige.

En ytterligare särbehandling av minoriteter går att urskilja under SDs redogörelse för religionsfriheten i Sverige. Sverigedemokraterna definierar sig själva som;

”Ett icke- konfessionellt parti som betraktar religionsfrihet som en naturlig del av det demokratiska samhället. Vi definierar religionsfriheten som individens rätt att fritt få tro på vilken gud eller vilka gudar man vill utan att för den sakens skull drabbas av negativ särbehandling eller förföljelse ” (SD, 2011:27).

Däremot menar Sverigedemokraterna att det måste finnas begränsningar när det kommer till utövandet av religion, och det är här särbehandling till följd av religion framkommer. (SD, 2011:27).

” Islam och i synnerhet dess starka politiska och fundamentalistiska gren är enligt Sverigedemokraternas uppfattning den religiösa åskådning som visat sig ha svårast att harmoniskt samexistera med den svenska och västerländska kulturen. Islamismens inflytande på det svenska samhället bör därför i största möjliga utsträckning motverkas och invandringen från muslimska länder med starka inslag av fundamentalism bör vara mycket starkt begränsad” (SD, 2011:27).

Sverigedemokraterna betonar vikten av de kristna rötter som det svenska samhället vilar på och att kristendomen bör inneha en särställning i förhållande till andra religioner. Här framkommer en särbehandling av minoriteter. Där Islam utpekats som en religion som skulle vara minst kompatibel med den svenska kulturen (SD, 2011:27). Detta upplevs motsägelsefullt mot deras inledande stycke i kapitel 12 som handlar om hur ingen inom den svenska staten skall drabbas av negativ särbehandling som följd av sin tro. Vad denna negativa särbehandling skulle innebära för Sverigedemokraterna är en aning svårtolkat, de uttrycker samtidigt att kristendomen bör inneha en särställning i det svenska samhället och att islam inom Sverige ska motverkas (SD, 2011: 27).

Syn på statlig inblandning och naturlig ojämlikhet i samhället

Sverigedemokraterna beskriver sig själva som socialkonservatistiska och säger sig sträva efter ett förbättrat omhändertagande av samhällets svaga grupper.

De uttrycker sig som inspirerade av den historiska socialkonservatismen att ett samhälle med ökad rättvisa och förbättrat omhändertagande av samhällets svaga grupper är ett ideal (SD, 2011:11-12). Sverigedemokraternas socialkonservatistiska drag är inget som står i fokus i denna studie, dock är det intressant att ha med för att visa på hur de själva beskriver sig, detta är något vi kommer återkomma till i diskussion.

Ytterligare så förklarar följande citat mer ingående Sverigedemokraternas syn på olikheter mellan människor.

“De flesta människor har ett behov av både individuell frihet och kollektiv samhörighet och vi menar att det är politikens uppgift att ta hänsyn till och balansera dessa ibland motstridiga intressen. Med nedärvda egenskaper som förenar en viss grupp av människor, men inte hela mänskligheten menar vi framförallt, att det förutom de socialt konstruerade skillnader vars existens vi erkänner, också finns biologiska skillnader mellan de flesta kvinnor och de flesta män, som sträcker sig bortom det som kan observeras med blotta ögat. I ett samhälle där människorna är fria att själva forma sina liv kommer dessa skillnader med största sannolikhet att leda till olikheter i preferenser, beteende och livsval. Att det finns olikheter i hur de flesta män och de flesta kvinnor väljer att leva sina liv behöver således inte vara ett problem, ett utslag av diskriminering eller resultatet av en förtryckande könsmaktsordning” (SD, 2011:8-9).

Det kommer alltså alltid existera skillnader mellan människor som Sverigedemokraterna menar är medfödda till viss del med det nödvändigtvis inte kommer leda till något dåligt under förutsättningen för att individerna tillåts vara fria att fritt utforma sina liv. Däremot har staten ett ansvar att balansera motstridiga intressen.

”Olika individer har olika medfödda begåvningar. Vissa individer är till exempel födda med en stor teoretisk begåvning medan andra är födda med en stor praktisk begåvning. Samhället bör naturligtvis uppmuntra individen att bli så bra som det är möjligt inom ramen för sina medfödda förutsättningar, men samtidigt bereda plats för de individuella olikheterna och beakta det faktum att alldeles oavsett vilka stödfunktioner samhället sätter in så kan inte alla individer nå lika långt inom alla område” (SD, 2011:9).

Sverigedemokraterna tar upp individuell begåvning som exempel på hur människor inte föds som tomma identiska kopior. Samhället bör bereda plats för dessa individuella olikheter, detta tolkar vi som att Sverigedemokraterna ser vissa ojämlikheter i samhället som naturliga och förespråkar att detta inte behöver åtgärdas för att motverka dessa skillnader mellan människor utan att staten istället bör hjälpa varje individ inom ramen för sin egen förutsättning. Detta indikerar på att Sverigedemokraterna förespråkar en liten statlig inblandning när det kommer till dessa medfödda skillnader men förespråkar viss inblandning för att hjälpa individen inom ramen för de individuella olikheterna och menar på att alla individer inte kan komma lika långt inom alla områden (SD, 2011:9).

När det kommer till assimileringstanken finns det dock ett undantag när det kommer till individens frihet här betonas vikten av statlig inblandning för att förhindra uppkomsten av mångkulturalismen (SD, 2011:21). Människan är för Sverigedemokraterna självbestämmande och fri i samhället:

“Varje människa har ett grundläggande och okränkbart värde och varje människa har rätt till frihet, självbestämmande, trygghet, gemenskap samt de basala andliga och materiella grundförutsättningar som krävs för att kunna leva ett värdigt liv” (SD, 2011:7).

Men för att få räknas in som en medborgare i Sverige har Sverigedemokraterna assimileringsskrav som framförallt framkommer ovan under rubriken nativism i vår analys. Under förutsättningarna för assimileringen går Sverigedemokraterna från sitt ideal om individens individuella frihet. Vi tolkar därför denna “individuella frihet” som begränsad till vad som förefaller inom ramen för den gemensamma nationella identiteten.

5 Diskussion

Det nativistiska draget hos Sverigedemokraterna är tydligt framkommande i principprogrammet där människor som kommer utanför staten med annan kultur, språk och religion ses som ett fundamentalt hot mot nationens identitet och därmed även för hela nationens stabilitet som är beroende av den gemensamma identiteten. Hotet utgörs av mångkulturalismen som riskerar att utmana den nationella identiteten. Däremot är Sverigedemokraterna inte fullt så "extrema" som idealtypen nativism under argumentet huruvida landet endast bör vara befolkat av människor från samma ursprung, det framkommer tendenser i den riktningen, men det handlar om en vilja till begränsad invandring och en uppfattning om att det endast bör vara ett begränsat antal invånare som inte identifierar sig som svensk.

Sverigedemokraterna förhåller sig delvis till den auktoritära idealtypen. Deras syn på auktoriteter som samhällets främsta garant för tryggheten, säkerheten och friheten stämmer väl överens med vad Mudde menar är radikala högerpopulistiska partiets syn på auktoriteter. Vad gäller deras syn på ökade budgetanslag för auktoriteter och hårdare straff för brottslingar så är det svårare att finna direkta kopplingar till det som Mudde ställer upp om de radikala högerpopulistiska partierna. Detta är en av begränsningar som vårt material har – i materialet finns inga direkta förslag kring hur Sverigedemokraterna ämnar att lägga upp sin budget eller för hur de vill att brottslingar ska straffas i principprogrammet. De skriver mer om att de vill att rättsväsendet ska vara snabbare och effektivare samt att auktoriteter bör ha en budget som gör att de kan utföra sina arbetsuppgifter på bästa möjliga sätt. Vi kan alltså inte direkt se att Sverigedemokraterna är ett auktoritärt parti – men där finns auktoritära drag och därför väljer vi att sätta Sverigedemokraterna som ett delvist auktoritärt parti.

Ser vi till vår idealtyp om populism så kan vi snabbt slå fast att Sverigedemokraterna känns igen vid två av tre operationella indikatorer. De är väldigt positiva till större inslag av direktdemokrati, att folkets vilja ska vara ledande i fler politiska beslut och att det bör vara fler folkomröstningar på lokal nivå. Samtidigt som de ställer sig väldigt negativa till saker som för människorna längre ifrån politiken – sammanslagningar av kommun och landsting, centralisering av makten.

I frågan kring Sverigedemokraternas syn på att folket är uppdelat i två antagonistiska grupper ”folket” och ”eliten” så kan vi i principprogrammet inte utläsa något tydligt svar. Vi kan se att Sverigedemokraterna talar om ”folket” i den mening att de menar att dess inflytande bör vara större och därför också utläsa att det finns en grupp –elit- som bör vara under större kontroll av folket. Men av dessa anledningar vågar vi ändå klassificera Sverigedemokraterna som ett populistiskt parti. Detta därför att Sverigedemokraternas principprogram kantas av ett missnöje mot hur den svenska demokratin fungerar. De menar att den svenska demokratin hade mått bättre av att inkorporera folket mer i de politiska beslutsprocesserna. Vi tolkar detta som att Sverigedemokraterna menar att folket är uppdelat i ”folket” och ”eliten” och ser sig själva om lösningen till att föra in större inslag av den allmänna viljan – en vilja som har försumrats till förmån för eliten.

De högerradikala tendenserna vi kan finna i principprogrammet framkommer tydligt under den operationella indikatorn som handlar om politisk pluralism och skydd av minoriteter. Sverigedemokraternas skydd av minoriteter är begränsad till att endast omfatta grupper som de menar har en hävdvunnen historisk rätt till de territorium de bebor. När det kommer till politisk pluralism framkommer de högerradikala dragen tydligt, SD uttrycker under kapitlet om mångkulturalism sin rädsla inför kulturell mångfald och argumenterar för hur det inte kommer leda till något gott i samhället. När det kommer till vår andra operationella indikator om statlig inblandning och ojämlikheter i samhället blir det mer svårtolkat. Sammanfattningsvis så tolkar vi det som att Sverigedemokraterna delvis ser till att vissa ojämlikheter är medfödda och att det inte nödvändigtvis behöver innebära något dåligt för samhället under förutsättningen för att individerna tillåts vara fria

att fritt utforma sina liv, däremot så har staten ett ansvar att “balansera motstridiga intressen”. Vad det skulle innebära är lite svårt att tolka. Sverigedemokraterna ser vissa ojämlikheter i samhället som naturliga och förespråkar att detta inte behöver åtgärdas för att motverka dessa skillnader mellan människor utan att staten istället bör hjälpa varje individ inom ramen för sin egen förutsättning. Vi tolkar detta som att Sverigedemokraterna förespråkar en liten statlig inblandning när det kommer till dessa medfödda skillnader men förespråkar viss inblandning för att hjälpa individen inom ramen för de individuella olikheterna och menar på att alla individer inte kan komma lika långt inom alla områden. Ett till undantag för statlig inblandning är assimileringstanken i principprogrammet, där förespråkar Sverigedemokraterna statlig inblandning för att jämna ut kulturella skillnader.

5.1 Slutsats

Kan vi då tala om Sverigedemokraterna som ett radikalt högerpopulistiskt parti? Vi hävdar att Sverigedemokraterna kan klassificeras som ett radikalt högerpopulistiskt parti. Detta gör vi på grundval av vår kvalitativa innehållsanalys av deras principprogram; där vi kunde se att Sverigedemokraterna tenderar att följa det som Cas Mudde menar kännetecknar ett radikalt högerpopulistiskt parti. Värt att nämna är att våra idealtyper är extrembilder av verkligheten och att de inte går att finna fullt ut, men vi kan se tendenser i principprogrammet som ligger i linje med vad Cas Mudde menar att ett RHP-parti kännetecknas av. Resultaten sammanfattas och presenteras i följande analyschema:

Idealtyper för RHP-parti

Idealtyper	Operationella indikatorer	Vår bedömning
Nativism	Syn på medborgarskap, Syn på invandring, "Ett yttre hot" mot nationen.	Tydligt nativistiska tendenser
Authoritarianism	Syn på auktoriteter, Ökad budget för auktoriteter i samhället, Hårdare straff för brottslingar	Delvis auktoritära tendenser
Populism	Osäkerhet mot sådant som för folket längre ifrån folket, Större inslag av direktdemokrati, Samhället är uppdelat i två antagonistiska grupper	Tydligt populistiska tendenser
Högerradikalism	Motsätter sig fundamentala värden för demokratin, Ojämlighet är ett naturligt inslag i samhället	Tydligt högerradikala tendenser

5.2 Kritisk reflexion

Som nämnt ovan i avgränsning så omfattas en ideologi säkert av fler aspekter än vad dessa fyra idealtyper fångar in. Skulle vi exempelvis ha en idealtyp som behandlade konservatism skulle andra saker stå i fokus från Sverigedemokraternas principprogram. Styrkan med detta analysverktyg är dock att vi kan fokusera på specifika drag, vi vill inte kartlägga hela sverigedemokraternas ideologi utan undersöka ideologiska drag som delas av en större partifamilj i Europa. Idealtyperna som vi har ställt upp enligt Cas Muddes konceptualisering är förenklade bilder av väldigt komplicerade fenomen, ett exempel är nationalism som Cas Mudde väldigt snävt arbetar om till begreppet nativism - vi är medvetna om att det finns mer till varje begrepp än vad våra operationaliseringar fångar in, men dessa begränsningar gör det möjligt för oss att sätta in Sverigedemokraternas ideologiska kärna i en ny kontext. Där dessa specifika drag är intressanta att undersöka av anledning att de delas av en större partifamilj.

Som nämnt tidigare är Muddes konceptualisering utmärkt för komparativa studier, där det för kommande forskning kan vara intressant att jämföra Sverigedemokraterna med andra radikala högerpopulistiska partier i Europa. Ytterligare ett område att undersöka skulle kunna vara hur Sverigedemokraternas politik i realiteten förhåller sig till deras radikala högerpopulistiska kärna.

6 Referenser

6.1 Elektroniska källor

DN.SE. (2016). *Erik Helmerson: Samma populism som här - DN.SE*. [online] Available at: <http://www.dn.se/ledare/signerat/erik-helmerson-samma-populism-som-har/> [Accessed 30 Dec. 2016] Finns tillgänglig: <http://www.dn.se/ledare/signerat/erik-helmerson-samma-populism-som-har/>

hannes.delling@svd.se, H. (2016). *SD: "Våra idéer är fortfarande inte förverkligade"*. [online] SvD.se. Available at: <http://www.svd.se/sds-obesvarade-karlekshistoria-till-norden> [Accessed 17 Dec. 2016]. Finns tillgänglig: <http://www.svd.se/sds-obesvarade-karlekshistoria-till-norden>

Jungar, A. and Jupskås, A. (2014). Populist Radical Right Parties in the Nordic Region: A New and Distinct Party Family?. *Scandinavian Political Studies*, 37(3), pp.215-238.

Ne.se. (2017). *pluralism - Uppslagsverk - NE*. [online] Available at: <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lang/pluralism> [Accessed 2 Jan. 2017].

Ne.se. (2017). *radikal - Uppslagsverk - NE*. [online] Available at: <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/enkel/radikal> [Accessed 2 Jan. 2017].

Expressen. (2016). *Populisterna som ska festa med SD*. [online] Available at: <http://www.expressen.se/nyheter/populisterna-som-ska-festa-med-sd/> [Accessed 20 Dec. 2016]. Finns tillgänglig: <http://www.expressen.se/nyheter/populisterna-som-ska-festa-med-sd/>

SD:s Principprogram, Svergiendemokraterna, 2011.

<https://data.riksdagen.se/fil/6CEC568C-DAFD-4B96-9448-C072D736854D>
Hämtdatum: 14/12-16

svt.se. (2016). *SD och Front National pratar samverkan*. [online] Available at: <http://www.svt.se/nyheter/inrikes/sd-front-national-pratar-samverkan> [Accessed 30 Dec. 2016]. Finns tillgänglig: <http://www.svt.se/nyheter/inrikes/sd-front-national-pratar-samverkan>

Statistiska Centralbyrån. (2016). *Vågmästare i svensk politik*. [online] Available at: http://www.scb.se/sv_/Hitta-statistik/Artiklar/Vagmastare-i-svensk-politik/ [Accessed 27 Dec. 2016]. Finns tillgänglig: http://www.scb.se/sv_/Hitta-statistik/Artiklar/Vagmastare-i-svensk-politik/

6.2 Litterära källor

- Beckman, Ludvig, (2005). *Grundbok i idéanalys*. 1st ed. Stockholm: Santérus.
- Bergström, G. and Boréus, Kristina (red), (2012). *Textens mening och makt*. 1st ed. Lund: Studentlitteratur.
- Bergström, G. & Boréus, Kristina, (2012). "Idé och ideologianalys", Boréus, Kristina (red). *I Textens Mening och Makt*. Lund: studentlitteratur, s. 139-173.
- Mudde, C. (2002). *The ideology of the extreme right*. 1st ed. Manchester: Manchester University Press.
- Mudde, C. (2007). *Populist radical right parties in Europe*. 1st ed. Cambridge, UK: Cambridge University Press.
- Moffitt, Benjamin, 2016. *The global rise of populism*. 1 uppl. Stanford, California: Stanford University Press.
- Esaiasson, P., Gilljam, M., Oscarsson, H. and Wängnerud, L. (2012). *Metodpraktikan*. 1st ed. Stockholm: Norstedts juridik.
- Ekman, Joakim & Jonas Linde (red) 2010. *Politik, protest, populism – deltagande på nya villkor*. 1 uppl. Malmö: Liber.
- Rydgren, Jens. Widfeldt, Anders (red). 2004. *Från Le Pen till Pim Fortuyn*. 1 uppl. Malmö: Liber.
- Rydgren, Jens. 2004. "Vad är radikal högerpopulism?" i Rydgren, Jens & Widfeldt, Anders (red), *Från Le Pen till Pim Fortuyn*. 1uppl. Malmö: Liber, s. 18-26
- Widfeldt, Anders. 2004. "Introduktion: Den radikala högerpopulismen – en etablerad politisk kraft" i Rydgren, Jens & Widfeldt, Anders (red), *Från Le Pen till Pim Fortuyn* 1 uppl. Malmö: Liber, s. 9-18

Widfeldt, Anders, 2010. "Högerpopulismen: ett växande politiskt fenomen" I Ekman, Joakim & Jonas Linde (red), *politik, protest, populism – deltagande på nya villkor. 1 uppl.* Malmö: Liber, s. 158-182